

**ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА
НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА
НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД**

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Николета Кирилова Кузманова за дисертационен труд за
присъждане на ОНС „доктор“

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6 Право

Научна специалност: Наказателнопроцесуално право

Научен ръководител: проф. д.ю.н. Георги Митов

Факултет: Юридически факултет към СУ „Св. Климент Охридски“

Катедра: Наказателноправни науки

Заглавие на дисертационния труд: „Прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание“

Докторант: Дебора Миленова Вълкова - Терзиева

Основание за представяне на становището: член на научно жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № РД – 38 – 134 от 24.03.2023 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ с възложено изготвяне на становище, съгласно Протокол № 1 от заседание на научното жури, проведено на 28.03.2023 г.

I. Данни за докторантурата, дисертацията, автореферата и публикациите

Дебора Миленова Вълкова-Терзиева придобива образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалността „Право“ през 2017 г. в СУ „Св. Климент Охридски“ с отличен успех от държавните изпити. В периода от 22.10.2018 г. до 30.09.2019 г. е прокурорски помощник в Софийска градска прокуратура. От 01.10.2019 г. до 30.06.2020 г. е кандидат за младши съдия в Националния институт на правосъдието, а от 01.07.2020 г. до 28.11.2022 г. е младши съдия в Окръжен съд – Видин. От 29.11.2022 г. и до момента е съдия в Софийския районен съд. Наред с професионалното си развитие като магистрат докторантът от 01.10.2019 г. и до момента е и хоноруван асистент по дисциплината Наказателнопроцесуално право в СУ "Св. Климент Охридски". През същата година е зачислена и в задочна докторантура по професионално направление 3.6, Право, специалност „Наказателен процес“ (Наказателнопроцесуално право) към катедра „Наказателноправни науки“ на ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Изложението на представения дисертационен труд на тема „Прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание“ е структурирано в общоприетата за този вид научни трудове вътрешна организация – увод, три глави и заключение и е с общ обем от 182 страници. Към него е приложена

и библиография с над 30 заглавия на източници на български език и 3 заглавия на източници на чужд език, които са цитирани в съдържанието на изложението в общо 168 бележки под линия.

Обхватът на съдържанието на глава първа също е напълно съответен на утвърдените в професионалното направление стандарти. То обхваща двата базови за изследването въпроси - историческият преглед и правната същност на прекратяването на наказателното производство в съдебното заседание на първа инстанция по дела от общ характер. Висока положителна оценка заслужава изборият от докторанта подход да представи развитието на института в процесуалните закони на страната чрез паралелното им разглеждане в сравнителен аспект с действащия Наказателно-процесуален кодекс. Така една страна разкрива динамиката на законодателните решения в обсъжданата проблематика. А от друга страна показва задълбочеността на познанията на Дебора Вълкова не само в анализираната част, но и в наказателнопроцесуалната материя в нейната цялост. Същият сравнителен подход последователно е използван и във връзка с изясняването на правната същност на прекратяването на наказателното производство в съдебно заседание по дела от общ характер чрез съпоставянето му с други сходни институти в наказателния процес.

Втората глава е посветена на основанията за прекратяване в обсъждания в изследването стадий на съдебната фаза на наказателното производство. В преобладаващата си част тези основания са пряко свързани с материалното наказателно право. Затова положителна оценка заслужава и намирането на баланса при представянето им от наказателноправна гледна точка по такъв начин, че информацията да допълва логично, а не да измества процесуалната насоченост на изследването. Анализираната съдебна практика на българските съдилища, практиката на Съда по правата на човека и тази на Съда на Европейския съюз е напълно относима към тезите и аргументите към тях в обсъжданата в изследването проблематика.

В глава трета са представени редът за прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание и правилата за контрол върху тази дейност на първоинстанционния съд.

Дисертационният труд е написан на достъпен и ясен език с точно използване на специфичния за специалността и темата понятиен апарат. Ясно се откроява способността на докторанта да обособи смислово различните хипотези, които имат значение за съответната част от изследването и да ги обсъди в тяхната логична последователност. По този начин текстът се чете с лекота и е разбираем като съдържание, вкл. от неспециалисти в областта на наказателнопроцесуалното право.

Изложените констатации дават основание за извода, че дисертационният труд отговаря на изискването за оригиналност и съответства на изискванията за научно съчинение за присъждане на образователно-

квалификационна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателнопроцесуално право“ в професионално направление 3.6 Право.

Представеният от докторанта автореферат съдържа ясно и точно резюме на дисертацията, което коректно отразява структурата и съдържанието ѝ. В самостоятелни части са изведени актуалността на темата, нейната теоретична и практическа значимост, както и научните приноси.

По темата на дисертационния труд докторантът има три публикации: 1. „Прекратяване на углавното производство в присъда по дела от общ характер по Закона за углавното съдопроизводство“, сп. De jure, 2021, № 1, с. 133 – 141, ISSN 2367-8410 (Print), ISSN 1314-2593 (Online); 2. „Прекратяване на наказателното производство от първоинстанционния съд по дела от общ характер на основание чл. 24, ал. 1, т. 5 НПК и съответствието му с правото на Европейския съюз“, De jure, 2021, № 2, с. 295 – 302, ISSN 1314-2593 (Print), ISSN 2367-8410 (Online) и 3. „Прекратяване на наказателното производство от първоинстанционния съд на дела от общ характер на основание чл. 24, ал. 1, т. 8а НПК“ – В: „Реформата в административното наказване от 2020 г.“, сборник доклади, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, С., 2021, с. 192 – 205, ISBN 978-954-07-5359-1. Макар да са пряко относими към съдържанието на дисертационния труд и трите публикации разглеждат съответните аспекти от него на по-детайлно ниво. Поради което всяка от публикациите има собствена научна стойност и самостоятелно място в научната продукция на докторанта.

Качеството и количеството на научната продукция на докторант Дебора Вълкова обуславят извода за изпълнение на минималните национални изисквания по смисъла на чл. 2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България във връзка с чл. 25 от Правилника за прилагането му. Общият сбор на точките на докторанта по наукометричните показатели за придобиване на образователно-квалификационна степен „доктор“ в професионално направление 3.6 Право е 80.

II. Научни приноси на дисертационния труд

Наред с изложените по-напред в настоящото становище научни приноси в дисертационния труд, напълно съм съгласна с тези, които са изведените от Дебора Вълкова в т. IV от автореферата.

Прекратяването на наказателното производство в съдебното заседание на първоинстанционния съд, се нуждае от задълбочено и детайлно научно изследване със специален фокус именно към него. Точно такава е представено в обсъждания дисертационен труд. То е основано на изходната позиция, че специфични особености на стадия на съдебното заседание в първоинстанционния съд се отразяват пряко и върху прекратяването на наказателното производство в него. От една страна съдът като орган по ръководство и решаване може да прекрати производството само на

основанията за това, изрично определени в Наказателно-процесуалния кодекс. От друга страна обаче именно същността на съответното основание определя обхвата на дейността на съда по неговото прилагане. Затова сериозен приносен момент в дисертационното изследване е последователно проведеното изясняване при наличието на кои основания за прекратяване на наказателното производство съдът следва да се произнесе по въпросите има ли извършено деяние, неговият автор и виновно ли е извършено и при кои основания това не е необходимо. На базата на този анализ докторантът прави логични и напълно обосновани изводи за съответствието на дейността на съда по прекратяването с относимите към съответното основание европейски стандарти.

Подчертано впечатление прави, че докторантът аргументирано представя своето мнение по всеки от обсъжданите в дисертационния труд въпроси (напр. с. 64 и сл. относно произнасянето на съда по гражданския иск при прекратяване на наказателното производство при смърт, давност или амнистия, с. 92 и сл. относно съответствието на националната правна уредба с европейските стандарти по Протокол № 7 на ЕКПЧОС и др.). Така направените предложения за промяна в законодателството се извеждат логично, последователно и аргументирано. Този подход сам по себе си е приносен не само в научен, но и в практически аспект за целите на нормотворчеството. Именно мотивите по същество изясняват основанието и гледната точка за всяка научна теза и за всяка законодателна промяна.

Напълно споделям виждането, което докторантът е изразила още в увода на дисертационния труд, че е възможно някои от представените в изследването тези да са повод за дискусия. Няма съмнение, че всяка правна теза може да предизвика формулирането на срещуположна теза. Изготвянето на дисертационен труд е предназначено да представи виждането на автора по обсъжданата проблематика. Именно това прави и докторантът в изследването си като формулира своите си тези и представя и аргументите за всяка от тях. Това дава възможност дискусията по различните гледни точки да е дискусия по аргументите, а научният ѝ характер предполага тя се развие на страниците на специализираните научни издания или в рамките на научните форуми.

III. Заключение

Препоръчвам дисертационният труд да се публикува. В тази връзка и ако докторантът прецени да вземе предвид и следните предложения:

1. Вярно е, че през последните години за цитиранията в научни съчинения се използват различни стандарти. Но също така е вярно, че като цяло се следва еднаква логика в различните варианти на отбелязване на начина на използването на съответния източник. В случаите, когато в съдържанието на текста се включва буквален цитат, той се поставя в кавички. Видно от цялостното съдържание на дисертационния труд, докторантът стриктно следва това изискване. Известни неточности са забелязват в другите

възможни хипотези на цитиране. Когато в текста се представя само смислово теза или аргументи на друг автор, е препоръчително в това да се укаже в бележката под линия като „В този смисъл вж.....“. А когато в текста се извежда смислово само част от представена в друг източник теза или аргументи към такава, в бележката под линия е препоръчително да се сложи уточнението „По-подробно вж.....“. Така няма да се създава объркване как се представя съответното съдържание на чуждия източник в обсъждания текст. В част от цитиранията в дисертационния труд, които са относими към тези две хипотези, съответните уточнения не са посочени в бележките под линия. Така не става ясно дали цитирането по смисъл е в цялост или е част от изложените в цитирания източник тези или техни аргументи.

От съществено значение за научно съчинение е и в случаите, когато в съдържанието на текста се прави изрично позоваване, че в доктрината има изразено определено виждане, под линия да се посочва източника му. На някои места в дисертационния труд такива бележки под линия не са поставени, напр. с. 132, посл. абзац; с. 138, първи абзац; с. 139, втори абзац; с. 145, втори абзац, с. 149, втори абзац и др. Същото изискване е относимо и към случаите, когато позоваването е на съдебни актове и същият пропуск се установява на с. 140 от дисертационния труд. От изложението в неговата цялост е безспорно видно, че докторантът внимателно прилага правилата за цитиране. И доколкото забелязаните пропуски са най-вече към финала на изследването, по-скоро ги приемам като резултат от натрупването на умора в процеса на писане на дисертационния труд.

Преодоляването на констатираните пропуски следва да се основе на цялостна проверка на бележките под линия и начинът на отразяването им в текста на дисертационния труд.

2. Научният стил на изразяване предполага в цялото изложение да се използва едно глаголно време и по възможност да се избягва минало и бъдеще време. Макар на пръв поглед да изглежда, че този детайл няма пряко отношение към съдържанието на изложението, паралелното използване на множество глаголни време прави изложението съдържателно неубедително. Това особено ясно се откроява там, където в последователни изречения или абзаци се използват различни глаголни времена. Напр. частта на изложението от с. 91 до с. 100 се използват „може да бъде отменено“, „би било в нарушение“ и др. сходни; на с. 112 „съдът ще направи преценка“, а след това „би могъл да прецени“; на с. 119 „би било правилно“, „бъде обявено за“ и „да бъдат прилагани“ и др. Този изказ създава затруднения да се определи какво всъщност иска да каже авторът – напр. нарушение ли е обсъжданата хипотеза, възможен извод от преценката на съда ли се анализира и т.н. Това двусмислено послание на текста, което се получава при смесването на глаголните времена, е особено видимо в заключението на дисертационния труд – целта на изследването е „да бъдат поставени съществените проблеми“ и да „бъдат направени съответните изследвания и

предложения“ безспорно не предстои да се реализира, а вече е постигната в съдържанието на изложението преди неговото заключение.

Тези препоръки не променят изложените в настоящото становище констатации и изводи от тях за научните достойнства на труда, поради което **давам положителна оценка** на представения за защита дисертационен труд на докторанта Дебора Миленова Вълкова - Терзиева на тема: „Прекратяване на наказателното производство в съдебно заседание“. Научното съчинение отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“, поради което **предлагам на уважаемото научно жури да се присъди образователната и научна степен „доктор“** в научна област 3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6 Право, научна специалност „Наказателнопроцесуално право“ на Дебора Миленова Вълкова – Терзиева.

Изготвил становището:

доц. д-р Николета Кузманова

05 април 2023 г.